Razstava starih razglednic Deželnega dvorca in Univerze v Ljubljani med letoma 1900 in 1950 je primerna počastitev 85. letnice Univerze v Ljubljani in končanja večjih obnovitvenih del. Z obnovo, ki se je začela v letu 2000 in končala konec novembra 2004, je deželni dvorec spet postal ena najlepših stavb v Ljubljani. Dobil je podobo, kakršno naj bi imel pred stoletjem. Je bil v resnici takšen, kot je zdaj, ne vemo prav gotovo, saj se barve fasad na razglednicah razlikujejo; na nekaterih je skoraj bel, na drugih rjavorumen, na tretjih spet siv. Kakorkoli že, deželni dvorec na Kongresnem trgu je že dolgo simbol Univerze v Ljubljani in temelj njene enotne podobe. Še mnogo pomembneje bi bilo, če bi bil tudi "skupna hiša", na katero bi bili ponosni njeni učitelji in študentje. Pa ne le zaradi lepote, zaradi katerih se je dvorec pojavljal na starih razglednicah. Lepa stavba z rdečimi preprogami na stopniščih nima veliko opraviti s kvaliteto univerze. Da bi obnovljeni Deželni dvorec ostal simbol dobre univerze, je potrebna dobra univerza, ki jo je mogoče imeti le, če si bomo zato prizadevali vsi učitelji in študenti.

Jože Mencinger, rektor

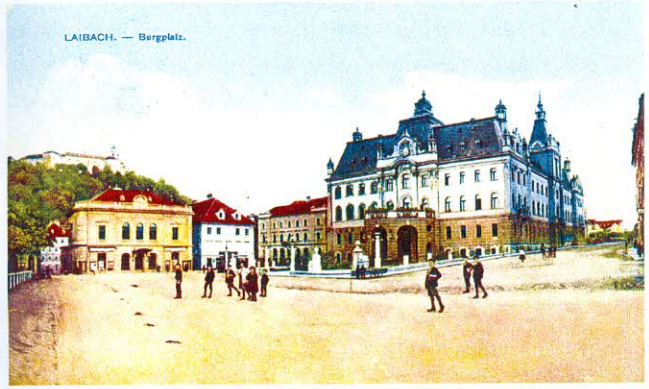

Območje Kongresnega trga (ime nosi v spomin na kongres Svete alianse l. 1821 v Ljubljani) oziroma parka Zvezda predstavlja reprezentativni del mesta, kjer se ob parkovnem obrobju vrstijo pomembne inštitucije, med njimi Univerza v Ljubljani, tj. v stavbi nekdanjega sedeža kranjskega deželnega zbora in deželnega glavarja (Deželni dvorec). Te inštitucije so Knjižnica Otona Župančiča (Mestna knjižnica, nekdaj kavarna), Slovenska filharmonija, Slovenska matica, Kazina (sedež Inštituta za novejšo zgodovino, nekdaj ljubljanskih Nemcev in kavarna z restavracijo), Slovenski šolski muzej, Uršulinska cerkev s samostanom, Italijanski inštitut za kulturo in v izteku Vegove ulice nekdanja Realka, danes Srednja šola za elektrotehniko in računalništvo.

Potres 1895 je pripomogel h gradnji novih prostorov za sedež kranjskega deželnega zbora in deželnega glavarja. Po večkratni ponovitvi razpisa je bil izbran projekt na Dunaju živečega češkega arhitekta Josipa Hudetza, na podlagi katerega je stavbo zgradil ljubljanski stavbenik Viljem Treo. Uradi so se vselili v nove prostore julija 1902, prva seja kranjskega deželnega zbora je bila dobro leto kasneje, ko je na njej spregovoril tedanji deželni glavar Oton Detela. Pomen stavbe dokazujejo tudi kranjski grbi mest in trgov na zunanji strani, nad vhodom pa grb dežele Kranjske, ki so z zadnjo prenovo zunanjščine ponovno zasijali v vsej veličini. Prva svetovna vojna je pripomogla k razrušitvi stoletne habsburške monarhije in nastala je prva Jugoslavija in z njo je stavba dobila novo vsebino: postala je sedež prve slovenske univerze (1919), vlogo, ki jo je v bistvu obdržala do danes.

Pred nami je razstava starih razglednic iz zbirke Zmaga Tančiča, katerih osnovni poudarek je na stavbi Deželnega dvorca oziroma Univerze v Ljubljani. Čas je spreminjal okolico stavbe in park, kar je lepo vidno na razglednicah. Pred njo so se ob zgodovinskih prelomnicah dogajale manifestacije, tako ob ustanovitvi Države Slovencev, Hrvatov in Srbov, 29. oktobra 1918, univerzitetni balkon je služil kot govornica novi oblasti maja 1945, pred Univerzo so bila zborovanja, ki so pripeljala do ustanovitve Republike Slovenije. Skratka, v stavbi sami so se dogajale pomembne zadeve z upravnim in nato znanstvenim razvojem Slovenije in Ljubljane kot njene prestolnice.

Marjan Drnovšek